

26 november 2024

Utbildningsdepartementet

Ert dnr: U2024/01680

Ideell Arenas yttrande över:

Bildning, utbildning och delaktighet- folkbildningspolitik i en ny tid (SOU 2024:42)

Ideell Arena är ett brett partnerskap av ett drygt 100-tal nationella organisationer i det svenska civilsamhället. I 25 års tid har vi arbetat i nära samverkan med universitet och högskolor för att utveckla kunskapen om civilsamhället och stärka ledarskapet i dess organisationer. Ideell Arena agerar inte som företrädare för våra medlemsorganisationer utan svarar på denna remiss utifrån vår samlade kunskap och erfarenhet av folkbildningens betydelse för, och roll i, det svenska civilsamhället.

12.3 Utredningens förslag på mål och målstruktur

Ideell Arena **tillstyrker** förslaget på ny målstruktur. Det är, som utredningen gör, centralt att skilja på mål och syfte för folkbildningspolitiken och statens bidragsgivning och på folkbildningens egna mål och syften. Studieförbunden och flertalet av folkhögskolorna är aktörer i vårt pluralistiska civilsamhälle vilket gör att de själva bär på en mångfald av syften och mål. Denna pluralism är med och skapar förutsättningar för att statens folkbildningspolitiska mål ska kunna nås.

Ideell Arena **tillstyrker delvis** förslagen till övergripande mål och delmål för folkbildningspolitiken. Vi menar att det övergripande målet även bör omfatta folkbildningens arbete med att främja och stärka demokratin. Inom ramen för delmålen bör folkbildningens arbete som stöd till civilsamhällets organisationer inkluderas.

I kapitel 10.1 lyfter utredaren fram fem perspektiv på folkbildningens betydelse för individ och samhälle. Ideell Arena värdesätter utredningens försök att fånga betydelsen av folkbildningen som en central del av civilsamhället (10.1.4). Vid sidan av att vara bildningsaktörer i sin egen rätt vill vi understryka den helt centrala infrastrukturella betydelse som både folkhögskolor och studieförbund har som samverkanspart för civilsamhällets organisationers bildnings- och utbildningsarbete. Ideell Arena menar att det i detta finns klara kopplingar till folkbildningen som demokratibärare (10.1.3). Utredningen visar väl hur folkbildningen i sig bidrar till demokratin. Vi vill understryka att ett starkt och levande pluralistiskt civilsamhälle bidrar till ett öppet och demokratiskt samhälle. Den betydelse som folkbildningen har som samverkansaktör för andra

organisationer i civilsamhället är på detta sätt ytterligare ett bidrag för att främja och stärka demokratin.

14.3 Utredningen föreslår att självförvaltningsmodellen behålls

Ideell Arena **tillstyrker** utredningens förslag. Vår bedömning är att modellen väl stöder den grundläggande principen om armslängds avstånd mellan stat och civilsamhälle och möjliggör för folkbildningen, som en del i civilsamhället, att stå fri från politisk detaljstyrning.

16.5.1 Öppen redovisning av samverkan med andra

Ideell Arena **ställer sig tveksam** till om förslaget är ändamålsenligt utifrån de resultat som kan uppnås med det. Vi bedömer att det finns en klar risk att det blir administrativt tungt både för studieförbunden och folkhögskolorna och för de tiotusentals föreningar som samverkar med dessa varje år. På detta sätt riskeras att samverkan med studieförbund och folkhögskolor försvåras framförallt för mindre resurssvaga organisationer i civilsamhället.

På uppdrag av Ideell Arenas styrgrupp

Erik Sjöstrand

Verksamhetschef Ideell Arena